

» manæ humilitatis esset exemplum (Christus), omnia
 » quæ hominum sunt et oravit et passus est... Hinc illud
 » est quod esurivit, sitiivit, dormivit, lassatus est, impio-
 » rum cœtus fugit, mœstus fuit, flevit, passus est et mor-
 » tuus est.» Ergo.

Non tamen dicendum est cum quibusdam dolores Christi per miraculum exstitisse : potestatem quidem habebat eos non sentiendi, sed, posito ipsius assensu, ex natura ejus passibili oriebantur secundum leges pro cæteris hominibus constitutas; nam, inquit Apostolus, Hebr. II, 17 : *Debuit per omnia fratribus similari..... ut repropitiaret delicta populi*; et ibid. IV, 14 : *Non..... habemus Pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris : tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato* : atqui vera non exstitisset similitudo, si dolores et infirmitates ex ipsius natura non venissent : ergo.

Patet, ex dictis, in Christo fuisse passiones seu motus appetitus sensibilis recte ordinatos, ut amorem et desiderium boni sensibilis, odium et fugam mali, gaudium et tristitiam, spem et timorem, etc.

CAPUT SEPTIMUM.

DE TITULIS CHRISTI.

Christus passim vocatur in Scriptura Filius Dei, Sacerdos, Pontifex, Rex, Judex, Doctor, Legislator, Redemptor, Salvator, Mediator, Caput Ecclesiæ et angelorum. Plerique illi tituli facile intelliguntur et nullam secum portant difficultatem : dicemus tantum de Christo, in quadruplici articulo, 1º quatenus est Filius Dei; 2º quatenus est sacerdos; 3º quatenus est mediator; et 4º quatenus est caput Ecclesiæ et angelorum.

ARTICULUS PRIMUS.

DE CHRISTO, QUATENUS EST FILIUS DEI.

De fide est Christum, ut Deum, esse Filium Dei natura-

lem, *ut probavimus*. Agitur ergo de Christo ut homine, et quæstio est an ratione unionis hypostaticæ solummodo dici debeat Filius Dei naturalis, an vero recte appellari possit Filius Dei adoptivus. Adoptio autem est personæ extraneæ gratuita assumptio ad hæreditatem capiendam sicut filius.

Nestoriani, duas admittentes in Christo personas, duos in eo volebant esse filios Dei, unum naturalem et alterum adoptivum, ex Maria natum.

Versus finem octavi sæculi, Felix, episcopus Urgelitanus, et Elipandus, episcopus Toletanus, in Hispania, docuerunt Christum ratione humanitatis recte dici posse Filium Dei adoptivum, licet ut Deus filius sit Dei naturalis; adeo ut duplicem in eo admiserint filiationem, et tamen unicam personam, saltem juxta multos, qui volunt eos cum Nestorianis non sensisse. Horum errores damnati sunt in concilio Forojuensi, anno 791; Ratisbonensi, anno 792, et Francofordiensi, anno 794.

PROPOSITIO.

Christus, ut homo, est filius Dei naturalis, nec ullo modo dici potest filius Dei adoptivus.

Notandum 1º filiationem cadere in personam, non vero in naturam, de qua dici non potest eam esse alicujus filiam.

Notandum 2º ad adoptionem requiri personam extraneam; de patre enim dici non potest eum adoptare filium suum naturalem.

Prob. Nostra propositio est de fide quoad primam partem; probatur Scriptura sacra, conciliis, traditione et rationibus theologicis.

1º *Est de fide* quoad primam partem, ut pote in Symbolis fidei definita : *Et in Jesum Christum, filium ejus unicum, vel unigenitum*, ut habetur in Symbolo Const. Ibi agitur de Christo ut homine, qui conceptus et natus est, et qui simul est Deus de Deo : ergo est filius Dei naturalis.

2º *Prob. Scriptura sacra.* Joan. I, 14 : *Verbum caro fac-*

tum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a Patre. Verbum caro factum, en Christus ut homo; Unigenitus a Patre, en filius Dei naturalis, nam multi sunt filii adoptivi. Ergo.

Rom. v, 8 : Qui proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum : proprius Filius Dei est filius naturalis; Christus non fuit traditus nisi ut homo. Ergo 2°.

3° Conciliis, nempe Forojulensi, Ratisbonensi et Francofordiensi supra citatis.

4° Traditione. Unanimes enim in hoc capite sunt Patres, ex quibus sit tantum S. Hilarius, de Trinitate, l. 3, n. 11 : « Hic et verus et proprius est Filius, origine, non adoptione. »

5° Rationibus theologicis. 1° Adoptio est assumptio personæ extraneæ : at Christus, sive spectetur ut Deus, sive ut homo, non est persona Deo extranea. 2° Unica est persona in Christo, scilicet persona Verbi : porro Filius est nomen personæ, non vero naturæ : ergo. 3° Si Christus ut homo recte dici possit filius Dei adoptivus, cum beata Virgo non genuerit divinitatem, jam non erit mater Dei; quod tamen fidei repugnat : ergo, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Notandum quosdam æstimare Christum dici posse filium Dei adoptivum, propter gratias in humanitate ejus receptas, vel filium Dei simul naturalem et adoptivum, vel etiam filium totius Trinitatis : verum omnes illæ locutiones sunt incorrectæ et ab illis caute abstinendum est.

Si autem quidam sancti Patres loquantur de adoptione in Christo aut per Christum, id intelligendum est vel eo sensu quod Filius Dei carnem nostram adoptaverit, ut divinitatis ejus participes fieremus; vel eo sensu quod homo in genere, seu genus humanum, per Christum adoptionem Dei obtinuerit; nunquam vero eo sensu quod Christus ut homo filius Dei adoptivus dici possit.

Quæritur 1° an Christus dici possit servus Dei.

R. Aliquis duplici sensu dici potest alterius servus, stricte scilicet et late : qui stricte est servus, non est sui juris, sed alterius, et nullum habet jus in hæreditatem ejus:

ille vero late dicitur servus, qui voluntati alterius obtemperare tenetur, quamvis sui sit juris. Certum est Christum dici non posse servum Dei priori sensu, quia naturale jus habet ad hæreditatem Patris. At nihil obstat quominus dicatur servus in posteriori sensu : nam voluntati Patris fuit subjectus, et factus est obediens usque ad mortem. Eo sensu dicitur de illo apud Isai. XLII, 1 : *Ecce servus meus.*

Quæritur 2° in quo præcipue consistat error P. Berruyer circa Incarnationem.

R. Præcipue docebat Berruyer, 1° nomine Jesu Christi intelligendum sanctissimam Christi humanitatem Verbo in genere subsistendi completam; 2° hanc humanitatem Verbo in genere subsistendi completam *in recto* dici posse et debere filium Dei naturalem; 3° Jesum Christum seu sanctissimam Christi humanitatem esse naturalem filium Dei in tribus personis subsistentis, ad extra agentis, et sanctissimam Christi humanitatem cum persona divina in primo conceptionis suæ instanti per actionem transeuntem et liberam unientis.

In ea opinione, Christus ut homo uni personæ divinæ hypostatice unitus, dicendus est naturalis filius Dei in tribus personis subsistentis adorandus. Vide opus Berruyer, *seconde partie*, t. 8; Censuram Facultatis Parisiensis et Lagrand, de Incarnat., t. 3.

Hinc humanitas Christi quodam modo substituitur Verbo : idcirco adversus hanc doctrinam nascentem undique conclamatum est, et opus Berruyer, *Histoire du peuple de Dieu*, damnatum fuit, præsertim in secunda et tertia parte, a plurimis Galliæ episcopis, et a Sede Apostolica, decreto solemniter diei 2 decembris anni 1758 a Clemente XIII edito.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE CHRISTO, QUATENUS EST SACERDOS VEL PONTIFEX.

Præcipua sacerdotis et pontificis munia sunt docere populum, pro illo deprecari et maxime offerre sacrificium : *Omnis pontifex ex omnibus assumptus*, inquit Apost.,

Hebr. v, 1, *pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis.*

Petitur ergo an Christus fuerit 1º proprie sacerdos, 2º ut homo, 3º in æternum, et 4º secundum ordinem Melchisedech. His omnibus quæsitis per sequentem satisfaciamus propositionem.

PROPOSITIO.

Christus vere fuit sacerdos, ut homo, in æternum et secundum ordinem Melchisedech.

1º *Vere fuit sacerdos.* Ps. cix, 4 : *Tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.* Illa verba de Christo intelligenda sunt, ut patet ex B. Paulo, Hebr. v, 6 et 7. Præterea omnia sacerdotis munia implevit : 1º sublimem tradidit doctrinam hominibus ; 2º pro illis frequenter oravit, et 3º sacrificium Deo pro peccatis obtulit, nempe semetipsum immolatum et in cruce pendentem : *Tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis.* Ergo.

2º *Fuit sacerdos, ut homo* : non potuit enim ut Deus orare, immolari et seipsum in oblationem offerre. Ergo.

3º *In æternum*, per oppositionem ad sacerdotium Aaron, ad tempus duntaxat duraturum : patet ex verbis Ps. cix citatis, et fusius ex Apost. Hebr. vii, 17, et seq., v. 24 : *Hic autem, eo quod maneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium.* Ergo 3º.

4º *Secundum ordinem Melchisedech.* Expressa sunt verba Ps. cix et Apostoli, Hebr. vii. Aliunde est sacerdos secundum ordinem Melchisedech, vel secundum ordinem Aaron : atqui posterius admitti non potest, siquidem Christus ut homo non ex tribu Levi, sed ex Juda ortus est : ergo.

Eximia legi potest comparatio inter sacerdotium Melchisedech et sacerdotium Christi in Epist. ad Hebr., cap. vii.

Observandum est Christum fuisse simul victimam et sacerdotem : victimam quatenus pro nobis immolatus est ; et sacerdotem, quatenus occisioni suæ ab impiis actæ

libere consensit, atque seipsum patientem et morientem pro nobis Deo Patri obtulit.

ARTICULUS TERTIUS.

DE CHRISTO, QUATENUS EST MEDIATOR.

Mediator, in genere, ille est qui inter dissidentes se interponit, ut eos ad concordiam adducat : variis modis hoc officium implere potest ; vel 1º ut internuntius et utriusque partis interpres, conditiones et pacta hinc et inde referendo ; 2º ut advocatus, uni parti pro altera supplicando ; et 3º ut sponsor, parti læsæ pro altera satisfaciendo. Qui hæc omnia præstat, perfectus dicitur mediator ; imperfectus vero qui nonnulla tantum facit.

Sociniani dicunt Christum fuisse quidem mediatorem, sed ut internuntium tantum, seu voluntatis divinæ interpretem ; non vero ut hominū sponsorem : hunc errorem in capite sequenti refellemus, de satisfactione Christi agendo.

PROPOSITIO.

Christus perfectus fuit mediator Deum inter et homines.

Prob. I Tim. ii, 5 : Unus mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus.

Perfectus autem fuit mediator, si cunctis muneribus perfecti mediatoris functus fuerit : atqui res ita se habet. 1º Fuit voluntatis divinæ interpres et nuntius inter Deum et homines : *Deum nemo vidit unquam*, ait ipse apud I Joan. i, 18, *Unigenitus Filius qui est in sinu Patris, ipse enarravit.* 2º Fuit pro nobis advocatus et intercessor. Frequenter enim orabat, prolixius orabat, pernoctabat in oratione, clamabat clamore valido, etc. 3º Fuit sponsor pro nobis, siquidem *dedit redemptionem semetipsum pro omnibus.* Ergo.

His perfunctus est muneribus, non ut Deus tantum, quia Deus orare, intercedere et offerre non potest ; nec ut homo tantum, quia natura humana per seipsam Deo con-

venienter satisfacere non poterat : ergo fuit mediator ut homo Deus.

Certum est insuper Christum etiam nunc pro nobis orare in cœlo, et officio mediatoris quodam modo adhuc fungi : nam *Advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum*, I Joan. XXI; *Jesus Christus qui mortuus est, imo et qui resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis*, Rom. VIII, 34. Qua autem ratione hoc munere nunc fungatur, an sola humanitatis suæ et meritorum quæ acquisivit repræsentatione, an aperta oratione, definire non valemus.

ARTICULUS QUARTUS.

DE CHRISTO, QUATENUS EST CAPUT ECCLESIE ET ANGELORUM.

Certum est 1^o Christum esse caput Ecclesiæ seu omnium fidelium ipsi sub pastorum regimine servientium ; hoc enim expresse continetur in Scriptura. Eph. I, 22 : *Ipsam dedit (Deus) caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius*. Ibid. V, 23 : *Christus caput est Ecclesiæ, ipse salvator corporis ejus*. Coloss. I, 18 : *Ipsus est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis : ut sit in omnibus ipse primatum tenens*.

Et vero, ut quis caput alicujus corporis moralis seu hominum cœtus merito dicatur, tres sufficiunt conditiones, ut scilicet aliis sit conjunctus, eos dignitate præcellat, eisque bona ipsorum conditioni necessaria communicet : atqui tres illas conditiones sibi vindicare potest Christus respectu Ecclesiæ. 1^o Fidelibus conjunctus est ratione suæ humanitatis, *propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens : Nuntiabo nomen tuum fratribus meis ; in medio Ecclesiæ laudabo te*, Hebr. II, 11 et 12. 2^o Eos omnes præcellit dignitate, ratione divinitatis. 3^o Bona conditioni eorum necessaria ipsis communicat, nempe gratiam in terris et gloriam in cœlis. Ergo.

Certum est 2^o Christum ut hominem esse caput angelorum : B. Paulus, Eph. I, 20, dicit Deum constituisse Christum *ad dexteram suam in cælestibus, supra omnem*

principatum, et potestatem, et virtutem, et dominationem, et omne nomen quod nominatur, non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro. Et omnia subiecit sub pedibus ejus, Coloss. II, 10. Christus dicitur *caput omnis principatus et potestatis*. Ergo.

Quomodo autem Christus ut homo conjunctus sit angelis, quas eis conferat gratias, explicare non intendimus : ineffabilia sunt alterius vitæ mysteria.

CAPUT OCTAVUM.

DE SATISFACTIONE CHRISTI.

Tot undique profluunt bona ex altissimo Incarnationis mysterio, ut Ecclesia de lapsu Adami dicere non timeat : *O felix culpa quæ talem ac tantum meruit habere Redemptorem !* Innumera hæc misericordiæ prodigia explanare vel etiam enumerare non aggredimur. Verum de satisfactione Christi plura nobis dicenda sunt, et præsertim de ejus necessitate, veritate et perfectione, quod in triplici articulo persolvemus : quartum addemus de merito Christi.

ARTICULUS PRIMUS.

DE NECESSITATE SATISFACTIONIS CHRISTI.

Constat, ex dictis ubi de necessitate Incarnationis, satisfactiones Christi non fuisse necessarias absolute, nec in hypothesi creationis mundi, nec etiam post hominis lapsum, quia Deus potuisset hominem in statu lapsus relinquere vel gratis ei condonare, vel imperfecta satisfactione placari. Probavimus vero Incarnationem, ac proinde satisfactiones Christi strictè necessarias esse, ex hypothesi quod Deus condignam satisfactionem pro peccato exigeret : hic ergo petitur an hypothesis ista vere existat, id est, an reipsa Deus condignam satisfactionem pro peccato exigat.

Negant Sociniani, qui, Christum esse purum hominem